

In deze rubriek vertellen mensen uit het veld over hun werk voor het behoud van ons funerair erfgoed. Aan het woord is Michiel van Luijn, medewerker van Van Luijn Natuursteen. Daarnaast is hij ontwerper en maker van objecten van natuursteen.

Michiel (1976) is de vierde generatie Van Luijn. Overgrootvader Gerrit startte in 1906 als zelfstandig steenhouwer aan de Lingedijk in Tiel, schuin tegenover begraafplaats Ter Navinging. Kennis, vakmanschap en andere vaardigheden werden van vader op zoon overgedragen. Sinds 1996 is de steenhouwerij op een bedrijventerrein aan de rand van Tiel gevestigd.

FAMILIEBEDRIJF

Michiel is niet, zoals misschien werd verwacht, op jonge leeftijd het familiebedrijf ingestapt. 'Ik heb sporteconomie gestudeerd, fanatiek *ultimate frisbee* gespeeld en veel gereisd. Maar het kunstzinnige en het werken met materialen heeft er altijd bij mij ingezet. Voordat ik in 'de zaak' kwam werken heb ik een eigen bedrijf opgericht voor mijn ontwerpen van tafels, stoelen en banken van natuursteen. Ik heb lange tijd in het buitenland gewoond en gewerkt en uiteindelijk ben ik toch weer in Tiel terechtgekomen. In 2006 heb ik bij het honderdjarig bestaan van Van Luijn de overstap gemaakt.'

Zijn eigen kunstwerken hebben een link met het funeraire. 'Een aantal zitobjecten die ik heb ontworpen zijn op graven geplaatst. Er zit toch een bepaalde funeraire gedachte in het ontwerp. Natuursteen vertegenwoordigt duurzaamheid, het overleeft ons. Je koopt bij leven een kunstwerk dat later, als je dood bent, als monument op je graf kan worden geplaatst.'

HERGEBRUIK VAN OUDE GRAFSTENEN

De verschillende verhalen over de arbeidsomstandigheden bij de winning en verwerking van natuursteen zijn overbekend. Veel mensen pleiten dan ook voor hergebruik van bestaande grafstenen. Is dat de oplossing?

'Mijn overgrootvader hergebruikte ieder stukje natuursteen. Van een oude grafsteen kon een dorpel worden gemaakt. Tegenwoordig wordt dat niet meer gedaan, het is veel efficiënter, ook uit oogpunt van service en garantie, om met nieuw materiaal te werken. Klanten vinden het vervelend om een "tweedehands" steen te kopen. Maar binnen een familie kun je een grafsteen prima hergebruiken voor een nieuwe generatie of deze een andere functie geven.'

SPELBREKER

Wijzelf zullen niet snel gebruikte grafmonumenten in ons assortiment opnemen om die vervolgens na bewerking als nieuw te verkopen. Het ophalen, verwijderen van de tekst en het technisch goed polijsten van de plaat kost namelijk meer dan de inkoop van een nieuwe plaat. Het arbeidsloon is dan de spelbreker. De gedachte van hergebruik vind ik echter wel goed en bij minimale oppervlakte bewerking is

beletteren geen probleem en wordt het hergebruik goedkoper.'

WAT TE DOEN MET GRAFSTENEN?

'Ik vind dat beleidsmedewerkers een actievierrol moeten gaan spelen. Biedt de nabestaanden de mogelijkheid om onder de grafsteen urnen bij te zetten. Niet één, maar meerdere. Zo houdt je het (familie)graf in stand, de rechten lopen door en de gang naar de begraafplaats blijft in stand. Op die manier wordt de duurzaamheid van de plek en het monument gegarandeerd. Een steen kan ook een andere functie krijgen binnen de kring van nabestaanden. Dan komt de ontwerper in mij om de hoek kijken: maak er een functioneel kunstobject van.'

Bartho Hendriksen

Michiel van Luijn, michielvanluijn.com

Van Luijn Natuursteen, vanluijnnatuursteen.nl

Week van de Begraafplaats

Duurzaamheid

Terebinth

tijdschrift voor funerair erfgoed

Mei 2017

De Terebinth
VERENIGING VOOR FUNERAIERE CULTUUR

Terebinth XXXI (2017-2) / ISSN: 1382-5259

Tijdschrift voor Funerair Erfgoed.

Uitgave van Terebinth, een onafhankelijke landelijke stichting die zich inzet voor het behoud van funerair erfgoed in Nederland. Verschijnt vier keer per jaar.

Redactie

Wim Cappers (hoofdredacteur), Bartho Hendriksen, Korrie Korevaart, Bert Pierik (beeldredacteur), Margriet de Roever (eindredacteur) en Liesbeth Vermeulen.

Contact

Milletsstraat 26-1
1077 ZE Amsterdam
T: 020 676 4024
E: eindredacteur@terebinth.nl
W: terebinth.nl
[facebook.com/TijdschriftTerebinth](https://www.facebook.com/TijdschriftTerebinth)
twitter.com/deterebinth

Bureau stichting Terebinth

Oude Vest 231
2312 XZ Leiden
T: 06 2417 3646
E: bureau@terebinth.nl
W: terebinth.nl

Bestuur

Bert Lever (voorzitter), Joke van der Brug (secretaris), Harry Schwing (penningmeester), Korrie Korevaart (lid), Ger Thonen (lid, webbeheerder)

Bijdragen 2017

In beginsel zijn bij Stichting Terebinth alle bijdragen welkom. Draagt u minimaal de hierna genoemde bedragen bij, dan ontvangt u het tijdschrift *Terebinth* en uitnodigingen voor bijeenkomsten die de stichting organiseert: donateurs betalen minimaal € 29,50, gezinsleden (2de persoon op hetzelfde adres) € 11,-, instellingen € 80,- en bibliotheken/medicentia € 29,50. U kunt uw bijdrage overmaken op IBAN NL92 INGB 0000 3355 36 (BIC INGBNL2A) r.n.v. Stichting Terebinth, Den Haag o.v.v. 'bijdrage 2017'.

© Niets uit onze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie

UIT HET VELD: MICHIEL VAN LUIJN

In deze rubriek vertellen mensen uit het veld over hun werk voor het behoud van ons funerair erfgoed. Aan het woord is Michiel van Luijn, medewerker van Van Luijn Natuursteen. Daarnaast is hij ontwerper en maker van objecten van natuursteen.

Michiel (1976) is de vierde generatie Van Luijn. Overgrootvader Gerrit startte in 1906 als zelfstandig steenhouwer aan de Lingedijk in Tiel, schuin tegenover begraafplaats Ter Navolging. Kennis, vakmanschap en andere vaardigheden werden van vader op zoon overgedragen. Sinds 1996 is de steenhouwerij op een bedrijventerrein aan de rand van Tiel gevestigd.

FAMILIEBEDRIJF

Michiel is niet, zoals misschien werd verwacht, op jonge leeftijd het familiebedrijf ingestapt. 'Ik heb sporteconomie gestudeerd, fanatiek *ultimate frisbee* gespeeld en veel gereisd. Maar het kunstzinnige en het werken met materialen heeft er altijd bij mij ingezeten. Voordat ik in 'de zaak' kwam werken heb ik een eigen bedrijf opgericht voor mijn ontwerpen van tafels, stoelen en banken van natuursteen. Ik heb lange tijd in het buitenland gewoond en gewerkt en uiteindelijk ben ik toch weer in Tiel terechtgekomen. In 2006 heb ik bij het honderdjarig bestaan van Van Luijn de overstap gemaakt.'

Zijn eigen kunstwerken hebben een link met het funeraire. 'Een aantal zitobjecten die ik heb ontworpen zijn op graven geplaatst. Er zit toch een bepaalde funeraire gedachte in het ontwerp. Natuursteen vertegenwoordigt duurzaamheid, het overleeft ons. Je koopt bij leven een kunstwerk dat later, als je dood bent, als monument op je graf kan worden geplaatst.'

HERGEBRUIK VAN OUDE GRAFSTENEN

De verschillende verhalen over de arbeidsomstandigheden bij de winning en verwerking van natuursteen zijn overbekend. Veel mensen pleiten dan ook voor hergebruik van bestaande grafstenen. Is dat de oplossing?

'Mijn overgrootvader hergebruikte ieder stukje natuursteen. Van een oude grafsteen kon een dorpel worden gemaakt. Tegenwoordig wordt dat niet meer gedaan, het is veel efficiënter, ook uit oogpunt van service en garantie, om met nieuw materiaal te werken. Klanten vinden het vervelend om een "tweedehands" steen te kopen. Maar binnen een familie kun je een grafsteen prima hergebruiken voor een nieuwe generatie of deze een andere functie geven.'

SPELBREKER

Wijzelf zullen niet snel gebruikte grafmonumenten in ons assortiment opnemen om die vervolgens na bewerking als nieuw te verkopen. Het ophalen, verwijderen van de tekst en het technisch goed polijsten van de plaat kost namelijk meer dan de inkoop van een nieuwe plaat. Het arbeidsloon is dan de spelbreker. De gedachte van hergebruik vind ik echter wel goed en bij minimale oppervlakte bewerking is

beletteren geen probleem en wordt het hergebruik goedkoper.'

WAT TE DOEN MET GRAFSTENEN?

'Ik vind dat beleidsmedewerkers een actievere rol moeten gaan spelen. Biedt de nabestaanden de mogelijkheid om onder de grafsteen urnen bij te zetten. Niet één, maar meerdere. Zo houdt je het (familie)graf in stand, de rechten lopen door en de gang naar de begraafplaats blijft in stand. Op die manier wordt de duurzaamheid van de plek en het monument gegarandeerd. Een steen kan ook een andere functie krijgen binnen de kring van nabestaanden. Dan komt de ontwerper in mij om de hoek kijken: maak er een functioneel kunstobject van.'

Bartho Hendriksen

Michiel van Luijn, michielvanluijn.com

Van Luijn Natuursteen, vanluijnnatuursteen.nl

Terebinth XXXI (2017-2) / ISSN: 1382-5259

Tijdschrift voor Funerair Erfgoed.

Uitgave van Terebinth, een onafhankelijke landelijke stichting die zich inzet voor het behoud van funerair erfgoed in Nederland. Verschijnt vier keer per jaar.

Redactie

Wim Cappers (hoofdredacteur), Bartho Hendriksen, Korrie Korevaart, Bert Pierik (beeldredacteur), Margriet de Roever (eindredacteur) en Liesbeth Vermeulen.

Contact

Millestraat 26-1
1077 ZE Amsterdam
T 020 676 4024
E eindredacteur@terebinth.nl
W terebinth.nl
facebook.com/TijdschriftTerebinth
twitter.com/deterebinth

Bureau stichting Terebinth

Oude Vest 231
2312 XZ Leiden
T 06 2417 3646
E bureau@terebinth.nl
W terebinth.nl

Bestuur

Bert Lever (voorzitter), Joke van der Brug (secretaris), Harry Schwering (penningmeester), Korrie Korevaart (lid), Ger Thonen (lid, webbeheerder)

Bijdragen 2017

In beginsel zijn bij Stichting Terebinth alle bijdragen welkom. Draagt u minimaal de hierna genoemde bedragen bij, dan ontvangt u het tijdschrift *Terebinth* en uitnodigingen voor bijeenkomsten die de stichting organiseert: donateurs betalen minimaal € 29,50, gezinsleden (2de persoon op hetzelfde adres) € 11,-, instellingen € 80,- en bibliotheken/mediacentra € 29,50.

U kunt uw bijdrage overmaken op IBAN NL92 INGB 0000 3355 36 (BIC INGBNL2A) t.n.v. Stichting Terebinth, Den Haag o.v.v. 'bijdrage 2017'.

© Niets uit onze uitgave mag worden overgenomen zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de redactie